

УДК 373.5.013:070-053.5](510)"1950/2024"

DOI 10.31654/2663-4902-2025-PP-2-89-97

Зеленська Л. Д.

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки
Харківського національного педагогічного університету
імені Г. С. Сковороди
zelenshaya_ludmila@ukr.net
orcid.org/0000-0002-3324-5173

Лу Сюй

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
кафедри освітології та інноваційної педагогіки
Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
767840480@qq.com
orcid.org/0009-0003-5074-3435

**ЕТАПИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ
ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ ДЛЯ ДІТЕЙ ШКІЛЬНОГО ВІКУ КНР**

У статті розкрито роль періодичних видань для дітей шкільного віку для соціалізації, навчання та виховання молодого покоління. Акцентовано увагу на важливості проведення порівняльних досліджень у цій царині з метою адаптації цінних ідей і практичного досвіду в сучасних умовах цифровізації суспільства. Простежено еволюцію педагогічного потенціалу періодичних видань для дітей шкільного віку КНР у період другої половини XX – початку XXI століття, окреслено провідні напрями його реалізації (виховний, освітньо-пізнавальний, комунікативний, творчий, естетичний). Визначено критерії для обґрунтування етапів реалізації педагогічного потенціалу періодичних видань для дітей шкільного віку КНР упродовж другої половини XX – початку XXI століття: особливості освітньої політики держави; нормативно-правове регулювання виходу у світ періодичних видань, зокрема дитячих; мета, завдання, кількісні і якісні характеристики дитячої періодики; шляхи реалізації педагогічного потенціалу. Схарактеризовано етапи розвитку педагогічного потенціалу періодичних видань для дітей шкільного віку КНР у досліджуваний період: I. 1949–1966 рр. – початковий етап розвитку китайської дитячої періодики, із переважанням виховної та освітньої складової педагогічного потенціалу; II. 1967–1977 рр. – етап стагнації у розвитку китайської дитячої періодики, із обмеженням педагогічного потенціалу ідеологічною складовою; III. 1978 – 1999 рр. – етап інтенсивного розвитку дитячої періодики, із значним розширенням спектру педагогічного потенціалу; IV. 2000 – 2024 рр. – етап інтегрування дитячої періодики із «новими медіа», звуження спектру педагогічного потенціалу. Визначено функції періодичних видань для дітей шкільного віку КНР: 1) освітня, 2) функція формування особистості, 3) функція поширення інформації, 4) функція інтелектуального розвитку, 5) функція розвитку естетичних здібностей, 6) функція розваги, 7) функція соціалізації. Наведено шляхи реалізації цих функцій на прикладі провідних періодичних видань для дітей шкільного віку КНР на різних історичних етапах («Дитячий вік», «Маленькі друзі», «Учні середніх класів», «Гарні діти», «Червоні солдатики», «Ми любимо науку», «Дитяча література», «Молодіжна література та мистецтво», «Підлітки Китаю та зарубіжжя», «Діти Гуандуна» та інші). Наведено статистичні дані щодо кількості і класифікації дитячих періодичних видань КНР на етапі інтегрування їх із «новими медіа».
***Ключові слова:** дитяча періодика, шкільний вік, потенціал, функції, КНР, критерії, періодизація.*

Постановка проблеми. Дитячі періодичні видання виступають важливими інструментами соціалізації, навчання та виховання молодого покоління. В умовах переходу до інформаційного суспільства простежується тенденція до оновлення їх змісту, структури, жанрового розмаїття, а також методологічних підходів. Це робить дослідження їхнього педагогічного потенціалу особливо актуальним.

Україна та КНР мають багаторічні традиції випуску дитячих періодичних видань, які відображають особливості національних освітніх систем, культурні пріоритети та соціально-політичні тенденції. Дослідження педагогічного потенціалу цих видань у період другої половини XX – початку XXI століття дозволить виявити їх роль у вихованні, навчанні, соціалізації дітей в означений хронологічних межах, а також визначити перспективні напрями використання прогресивного досвіду в сучасних умовах.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дитяча періодика належить до категорії міждисциплінарних досліджень. Системна наукова розробка визначеної проблематики розпочалася на початку XX століття, коли друк дитячих журналів став масштабним, і викликав зацікавлення як європейських та американських дослідників (Agnès J., Boxer A., Charon J.-M., Cowburn G., Green J., Gregory P., Heinzerling B., Jones S.C., Kervin L., Landa F., Lindquist J.D., Mannino N., Reid A., Savino J., Serrin D. та ін.), так і українських (Н. Благун, Т. Давидченко, Є. Датнова, Т. Єжижанська, Л. Євсеєнко, Н. Кіт, У. Колесніченко, О. Кочегарова, Л. Круль, М. Літовська, Е. Огар, В. Передирій, Ю. Стадницька, В. Супрун та ін.) та китайських дослідників (Кан Хун'є, Фан Фанцзя, Чжоу Гоцін, Мен Чанг, Ву Янь, Лю Хуань, Чен Цзін, Тан Фусян, Се Фенкун, Чжао Цзяньмей та ін.).

До аналізу дитячих, а також учнівських (шкільних) видань кінця XIX – початку XX ст. долучилися А. Волобуєва, В. Гандзюк, І. Михайлин, Т. Старченко, О. Нагорна, Н. Остапенко, О. Школьна, Н. Сидоренко, О. Сидоренко та ін. Не оминули увагою умови формування цього сегменту преси дослідники національної преси та видавничої справи: І. Крупський, О. Мукомела, О. Богуславський, М. Тимошик, А. Бойко, Н. Зелінська, Л. Сніцарчук, Л. Кусий, К. Коротич, Ю. Колісник, Н. Вернигора, О. Орлик та ін., простежуючи розвиток дитячих видань різного тематичного та аудиторного призначення.

Однак на сьогодні в національному науковому дискурсі бракує праць, які б висвітлювали шляхи реалізації педагогічного потенціалу періодичних видань для дітей шкільного віку різних країн світу, зокрема з погляду історичної ретроспекції.

Мета статті – на основі визначених критеріїв обґрунтувати етапи розвитку педагогічного потенціалу періодичних видань для дітей шкільного віку КНР у період другої половини XX – початку XXI століття, окреслити провідні напрями його реалізації.

Виклад основного матеріалу. Розвиток китайської дитячої періодики тісно пов'язаний з історією країни, зі змінами в освіті, розвитком періодичних видань в цілому (без урахування читацької аудиторії) й дитячої літератури зокрема. Зважаючи на це, для обґрунтування етапів реалізації педагогічного потенціалу періодичних видань для дітей шкільного віку КНР упродовж другої половини XX – початку XXI століття ми обрали такі критерії: особливості освітньої політики держави; нормативно-правове регулювання виходу у світ періодичних видань, зокрема дитячих; мету, завдання, кількісні і якісні характеристики дитячої періодики; шляхи реалізації педагогічного потенціалу.

На основі вивчення масиву автентичних джерел і наукової літератури з урахуванням визначених критеріїв нами було виділено чотири етапи реалізації педагогічного потенціалу періодичних видань для дітей шкільного віку КНР у визначених хронологічних межах:

I. 1949-1966 рр. – *початковий етап розвитку китайської дитячої періодики, із переважанням виховної та освітньої складової педагогічного потенціалу.*

Після проголошення КНР (1949 р.) урядом було проведено низку реформ з метою створення єдиної системи освіти. Перед країною стояли складні завдання: ліквідація неграмотності, створення та розширення нової мережі закладів освіти усіх рівнів та типів, забезпечення народного господарства національними кадрами, особливо педагогами.

Основна ідеологія країни розглядала дітей та підлітків як «продовжувачів комуністичної справи» і вимагала від них старанно навчатися і домагатися прогресу щодня. Китай всебічно вивчав радянський досвід у цій царині, однак на середину 1960-х років китайсько-радянські відносини поступово перейшли від співпраці до конфронтації та конфліктів.

Періодичні видання як засіб публікації, фіксації та поширення нових ідей на цьому етапі отримали велику увагу з боку партійного керівництва країни. Почала формуватися концепція видавничої справи, ухвалено «Тимчасові правила управління книжковою та періодичною видавничою промисловістю, поліграфічною промисловістю та сферою поширення» (16 серпня 1952 р.), «Тимчасові заходи щодо реєстрації періодичних видань» (20 грудня 1952 р.), «Положення про посилення видання та розповсюдження газет та періодичних видань», «Спільне рішення про вдосконалення роботи з поширення публікацій» (28 грудня 1952 року). Як результат, 1965 р. в КНР виходило друком 790 періодичних видань.

Державну підтримку отримали й періодичні видання для дітей. Їх було передано під цілковитий контроль Центрального Комітету Комуністичного союзу молоді Китаю (ЦК КСМК). Дитяча література була включена до завдань піонерської діяльності.

У 1946 році в Шанхаї була заснована Асоціація китайських дитячих письменників. Серед організаторів були такі діячі дитячої літератури, як Чень Бочуй, Лі Чуцай, Хе Гунчао, Цю Чжун, Хе І, Шень Байїн, Цзінь Цзінь, Хуан Цін, Хань Цюнь та інші. У 1952 році створено Дитяче видавництво в Шанхаї, а 1956 р. - у Пекіні.

За свідченням Ван Цюангя, «1950-ті роки забезпечили сприятливе середовище для розвитку дитячої літератури, творчий тон був юнацьким, оптимістичним, свіжим та висхідним. Два критерії, запропоновані Чжан Тяньї, згідно з якими дитяча література має бути «корисною» та «цікавою» для дітей, і знаменита «теорія дитячої невинності», запропонована Чень Бочуєм, стали основною концепцією та естетичним напрямом дитячої літератури цього періоду» [1].

За матеріалами Кана Хонге, «з 1949 по 1966 рік у Китаї виходило 13 дитячих періодичних видань, які відіграли важливу роль у вихованні патріотизму, моральних чеснот, пропагуванні соціалізму та революційних традицій у більшості молоді. Серед них: «Дитячий вік», «Маленькі друзі», «Наука і громадськість», «Учні середніх класів», «Гарні діти»; «Дитячий малюнок», «Школа китайського піньїня», «Юні піонери», «Червоний галстук» «Дитяча література і мистецтво» і «Дитяча література» [2].

II. 1967-1977 рр. - *етап стагнації у розвитку китайської дитячої періодики, із обмеженням педагогічного потенціалу ідеологічною складовою.*

В історію КНР період «Культурної революції» увійшов як час масових політичних кампаній, тотального одержавлення та усупільнення власності, що супроводжувалися постійними репресіями інакодумців як у партії, так і в країні. Було закрито більшість навчальних закладів, розгромлено науково-дослідні установи гуманітарного профілю, припинено публікацію журналів. У 1969 році кількість періодичних видань зменшилася до 20, а більшість творів «Сімнадцяти років літератури» (1949–1966) були названі «отруйними бур'янами» [3].

У 1971 році відбувся Національний симпозиум видавничої роботи, який мав суттєве значення для розвитку літератури. Це була перша після початку «Культурної революції» національна конференція з ідеології, скликана за вказівкою прем'єр-міністра Чжоу Еньлая і проведена Державною радою. Одним з результатів Національного симпозиуму було поступове збільшення кількості періодичних видань: у 1971 році – 72 найменування, у 1972 році – 194, у 1976 році – 542, у 1977 році – 628.

Фан Фацзя в «Огляді історії розвитку дитячої літератури Китаю» стверджує, що «через серйозні «ліві» впливи в політичній та ідеологічній сфері дитяча література неминуче постраждала. Наприклад, акцент на дитячих особливостях у створенні дитячої літератури помилково критикувався як буржуазна «дитяча невинність» та протиставлявся посиленню художньої якості творів як «ревізіонізм». У результаті деякі твори дитячої літератури дистанціювалися від свого юного читача, були нудними, позбавленими яскравих і самобутніх дитячих особливостей, ставали інтерпретаціями та ілюстраціями тих чи інших ідей та понять» [4].

Наголосимо, що в 1967 році було скасовано піонерську організацію Китаю (поновлено у 1979 році) і на її заміну створено загони хунсяобінів (红小兵-) – «маленьких червоних солдатів». Після цього з'явилися дитячі періодичні видання для цієї вікової групи. Як не дивно, але під назвою «Червоні солдатики» під час Культурної революції виходила значна кількість журналів у різних провінціях і містах Китаю. У «Червоних солдатах» вміщувалися патріотичні та політичні тексти для читання. Змістове наповнення відповідало часові, відгукувалося на найбільш актуальні події. Дітей залучали до «дорослих» тем, зокрема таких, як засудження намагань пом'якшити покарання представникам інтелігенції. Поступово зміст ставав багатшим, додавалися вірші і комікси. Особливо помітно відбувалося збільшення кількості ілюстрацій. На обкладинках часто вміщувалися плакати політичного спрямування, які відбивали особливі того часу.

III. 1978 – 1999 рр. - *етап інтенсивного розвитку дитячої періодики, із значним розширенням спектру педагогічного потенціалу.*

Починаючи з 1977 року, в Китаї почали проводитися поступові, послідовні економічні реформи ліберального характеру, простежувалося відновлення та подальший розвиток системи освіти. Було визнано, що «Культурна революція» ввела національну школу в стан глибокої кризи та дезорієнтувала роботу закладів освіти. Для виправлення ситуації було введено нову організаційну структуру системи освіти, що включала дошкільні заклади при міських промислових підприємствах, сільських та селищних народних комунах, 9-річні школи для дітей віком від 7 до 16 років (5-річна молодша школа, 2-річна неповна середня та 2-річна повна середня), мережу професійних та вищих навчальних закладів з терміном навчання не менше трьох років після 9-річної школи.

У 1978 році відбувся Третій Пленум ЦК КПК 11-го скликання, на якому був проголошений старт політиці реформ і відкритості, покладено початок модернізації соціалізму. У сфері видавничої справи керівництво країни видало низку державних документів: «Тимчасове положення про роботу видавництва» (10 січня 1980 року), яке зазначало завдання видавничої роботи як «служіння народу та служіння соціалізму», «Повідомлення, що рекомендує плановий та поетапний розвиток книгарень, книжкових кіосків, книжкових кіосків та книготорговців, які перебувають у колективній та індивідуальній власності», що значно стимулювало життєздатність ринку (грудень 1980 року), «Рішення про посилення видавничої справи» (1983 р.), які наголошували на наданні «повної свободи ентузіазму центральних та місцевих видавничих відомств»; «Тимчасові заходи щодо управління платними послугами та комерційною діяльністю газет, періодичних видань та видавництв» (березні 1988 року) про забезпечення сильнішої політичної підтримки ринково-орієнтованої діяльності періодичних видавничих підприємств.

Наприкінці 1980-х років редакціям газет та журналів було дозволено функціонувати як комерційним підприємствам. Періодичне видавництво поступово перетворилося на великомасштабну та інтенсивну промисловість.

Водночас упродовж 1980-х років була остаточно сформульована теорія трьох рівнів дитячої літератури:

1. Література для дітей молодшого віку (幼年 від народження до 4 років);
2. Література для дітей (童年, з 4 до 15 років);

3. Підліткова література (少年, з 15 до 18 років) [5].

Це позначилося на дитячій періодиці, яка перейшла на «більш точне позиціонування для різних вікових груп, ретельнішу відповідність змісту і форми, що сприяло підвищенню конкурентоспроможності, адаптивності, поглибленню психологічної обізнаності юних читачів та їхніх батьків» [6].

З 1977 року по 1979 рік у КНР створено 7 нових дитячих періодичних видань. У 1978 році відновлюють свою діяльність журнали «Маленькі друзі», «Дитячий вік», «Ми любимо науку», «Дитяча література», «Молодіжна література та мистецтво» та ін. За даними Кана Хун'є, з 1980 по 1989 роки засновано ще 54 нових дитячих періодичних видання по всій країні. Загальна кількість дитячих газет і журналів у 1980 році – 43, у 1983 році – 83 [7]. У 1999 році загальна кількість періодичних дитячих видань сягла 103.

Показовим фактором значущості видання в суспільстві є критерій тиражності. Кан Хун'є зазначає, що «у той період у Китаї існувало п'ять дитячих періодичних видань тиражем більше мільйона екземплярів, таких як «Світ школярів», «Світ молодших школярів», «Піонери» і «Другий клас». За 10 років з 1983 по 1992 год вийшло 12 комплексних дитячих періодичних видань тиражем більше 400 тис. томів, наприклад, «Піонери», «Нова молодь» [7].

Крім відновлення відомих дитячих журналів, після періоду стагнації почали створюватися нові. До прикладу, 32-сторінковий журнал 《广东儿童》 – у перекладі українською «Діти Гуандуна». Журнал містив рубрики «Використовуй свій мозок», «Ідіоматичні історії», «Композиції, перевірені всіма»; твори різних жанрів (вірші, загадки, скоромовки, дитячі пісні, історії знаменитостей, дитячі малюнки, прислів'я, байки, старовинні жарти, китайські та зарубіжні народні казки тощо). Для журналу писали відомі дитячі письменники Хуан Цін'юнь, Цінь Му та інші. Особливе місце приділялося ілюстраціям.

У 1988 році започатковано журнал 《中外少年》 – «Підлітки Китаю та зарубіжжя». Надаючи багатий та різноманітний контент, такий як дитячі літературні твори, науково-популярні знання, поточні соціальні події та історії персонажів, журнал прагнув стимулювати навчальні інтереси дітей, сприяти міжкультурному обміну та розширенню глобальних перспектив. Журнал фокусувався на розвиткові навичок міжкультурного спілкування у молодих людей та розширював міжнародний кругозір читачів, знайомлячи їх із культурами, звичаями та історіями з усього світу. Водночас журнал також приділяв увагу проблемам зростання підлітків, надавав їм рекомендації та допомогу в навчанні, житті та міжособистісних стосунках. Слоган журналу: «Підлітки Китаю та зарубіжжя» – це ваші найкращі друзі юності». Основні рубрики: Анекдоти Ліанлянькан, Very STAR, Дошка оголошень про кохання, Науково-дослідний інститут іграшок, Micro Fun, Магазин DIY, Професійний візіонер, Креативна фотостіна, Всезнайка, Книга детективних подій, Візуальний тест, Музей китаєзнавства, спільне читання, кубик розуму, будинок пригод, аніме-бар, калейдоскоп, короткий огляд, майстер-клас з поезії, як читати, «Вікно чудес», шоу талантів у галузі захисту довкілля.

IV. 2000 – 2024 рр. – *етап інтегрування дитячої періодици із «новими медіа», звуження спектру педагогічного потенціалу.*

У новому тисячолітті актуальним завданням для КНР стає інтеграція у світове інформаційне суспільство. У 2006 році були внесені зміни до «Закону про обов'язкову освіту», де було наголошено на відповідальності урядів усіх рівнів за організацію обов'язкової освіти. Закон вимагав всебічної реалізації якісної освіти, що забезпечує надійну інституційну гарантію для сприяння сталому розвитку країни. Як результат, у 2008 році «показник охоплення дітей початковою освітою досяг 99,5%, загальний показник охоплення неповними середніми школами – 98,5%» [8].

У 2009 році Міністерство освіти КНР звітувало про повну реалізацію програми безкоштовної обов'язкової освіти у міських та сільських районах країни: понад 160 мільйонів учнів обов'язкової освіти по всій країні були звільнені від плати за навчання

та різних зборів [9]. У 2010 році Держрада КНР прийняла «Програму середньострокової та довгострокової реформи та розвитку освіти КНР (2010-2020 рр.)», спрямовану на вдосконалення системи освіти соціалізму з китайською специфікою.

На цьому етапі відбувається процес ранжування найкращих періодичних видань. Національний департамент управління пресою та публікаціями КНР послідовно організував премії: «Національні журнали», «Сто ключових національних журналів», «Площа періодичних видань Китаю», «100 найкращих газет та періодичних видань Китаю», «Рекомендуйте 100 чудових газет та періодичних видань дітям по всій країні» тощо.

Китайські журнали завоюють світовий ринок. Такі журнали, як "Light: Science and Applications (англ.)", "Nano Research (англ.)" і "Cell Research (англ.)" увійшли до числа кращих у світі за факторами впливу в цій предметній галузі. Більше 95% журналів по всій країні запустили цифрові онлайн-публікаційні послуги.

На етапі інтегрування дитячої періодики із «новими медіа» відбувається збільшення зацікавлення фахівців аналітичним та стратегічним науковим пошуком у сфері розповсюдження, впливу та маркетингу дитячих газет і журналів. Згідно з даними Звіту про статистичний моніторинг «План розвитку дітей Китаю (2011-2020)» за 2019 рік, «у 2019 році по країні видано ... 206 видів періодичних видань для початкової школи загальним тиражем 380 мільйонів екземплярів» [10]. У 2020 році цей показник збільшився до 209.

Періодика охоплює різні вікові категорії такі, як немовлята та малюки, дошкільники, молодша початкова школа, середня та старша початкова школа, середня та старша школа, а також деякі групи етнічних меншин (монголи, уйгури, казахи, корейці тощо) [11].

За свідченням Лі Сюецянь, директора Китайського агентства дитячої преси та публікацій, дитячі журнали наразі реалізують такі функції: 1) освітня, 2) функція формування особистості, 3) функція поширення інформації, 4) функція інтелектуального розвитку, 5) функція розвитку естетичних здібностей, 6) функція розваги, 7) функція соціалізації.

Утім, дитячі журнали КНР залишаються найважливішим чинником ідеологічного виховання дітей шкільного віку. Дослідники зазначають, що «вони не лише виконують основні функції з надання допомоги дітям у розвитку навичок читання, дбають про поглиблення знань, але й беруть на себе відповідальність за виховання дітей, формування основних соціалістичних цінностей» [12].

Беручи до уваги функції й шляхи реалізації педагогічного потенціалу, періодичні видання для дітей шкільного віку, започатковані в КНР на цьому етапі, можна класифікувати так:

- пізнавально-освітні: 《天天爱学习》 – «Люблю навчатися кожного дня» (2000); 《小爱迪生》 – «Маленький Едісон» (2000); 《小聪仔》 – «Маленький розумник» (2001); 《少儿科技》 – «Дитячий журнал про науку і технології» (2002); 《小哥白尼·军事科学画报》 – «Маленький Коперник. Ілюстрований журнал військової науки» (2006); 《趣味·数学》 – «Весела математика», підрозділ «Маленького Коперника» (2008); 《少儿科学周刊》 – «Дитячий науковий тижневик» (2011); 《课堂内外·科学Fans》 – «У класі та поза ним: Шанувальники науки» (2012); 《小火炬·少年兴趣地理》 – «Смолоскип: Цікава географія для підлітків» (2015); 《少儿国学》 – «Дитяче китаєзнавство» (2012); 《科学故事会》 – «Клуб наукових історій» (2019); 《作文大王 (小学版)》 – «Король композиції (для початкової школи)» (2001); 《疯狂作文》 – «Шалене письмо» / «Божевільна композиція» (2008);

- спрямовані на розвиток дитячої творчості: 《少年发明与创造》 – «Підліткові винаходи та творчість» (2001); 《幼儿美术》 – «Дитяча творчість» (2018);

- літературні: 小作家选刊》– «Вибрані твори маленьких письменників» (2001); 《小读者》– «Маленький читач» (2002); 《快乐童话》– «Веселі/Щасливі казки» (2004); 《趣味阅读》– «Цікаве (або веселе) читання» (2012); 《十月少年文学》– «Жовтнева молодіжна література» (2016);
- комплексні: 《知心姐姐》– «Близька сестра» (2002); 《小樱桃》– «Вишенька» (2010);
- розважальні: 漫画PARTY - «Комікс-паті/ Вечірка коміксів» (2002); 《小火炬·幽默故事》– «Смолоскип. Гумористичні історії» (2007, зараз не); 《燃烧的蔬菜》– «Палаючі овочі» (2016).

Висновки. Отже, проведені дослідження дає підстави констатувати, що педагогічний потенціал періодичних видань для дітей шкільного віку КНР упродовж другої половини XX – початку XXI століття не був сталим і залежав від низки чинників, як-от: суспільно-політична й ідеологічна складова, особливості освітньої політики; нормативно-правове регулювання виходу у світ періодичних видань, зокрема дитячих; мета, завдання, кількісні і якісні характеристики дитячої періодики. Це дозволило обґрунтувати 4 етапи розвитку педагогічного потенціалу періодичних видань для дітей шкільного віку КНР у досліджуваній період. Виокремити провідні напрями реалізації педагогічного потенціалу дитячої періодики (виховний, освітньо-пізнавальний, комунікативний, творчий, естетичний) та їх особливості в межах кожного етапу.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у проведенні порівняльного аналізу тенденцій розвитку педагогічного потенціалу періодичних видань для дітей шкільного віку України і КНР у період другої половини XX – початку XXI століття.

Література

1. 王泉根：六十年儿童文学的发展思潮与创作演变 范 冰 洁 译。《中国儿童文学》2009年第1期。URL: <https://www.chinanews.com.cn/cul/news/2009/06-03/1718980.shtml>
2. 康红叶 改革开放前中国少儿期刊发展研究——基于1949—1977年的数据《新闻传播》2022年第20期61-62,共2页 康 洪 译。Дослідження розвитку дитячих періодичних видань у Китаї до реформ та відкритості (на основі даних з 1949 по 1977 рр.). *Новини комунікації*. 2022. № 20. С. 61-62. URL: <https://qikan.cqvip.com/Qikan/Article/Detail?id=00002-EKE5J987JP0MLD89JP0MNR>
3. 责任编辑/姚胜祥 书荒年代 姚 胜 祥 译。Епоха книжкового голоду. *Світ літератури та історії*. 2018. URL: https://www.sohu.com/a/250991605_612398
4. 樊发稼. 中国儿童文学发展史概述. /樊发稼. 范 冰 洁 译。Короткий огляд історії розвитку дитячої літератури Китаю. URL: <http://www.chinawxbh.com/html/sekx/view9.html>
5. 王泉根. 儿童文学：新潮与传统. 文艺评论 // 文艺评论. 范 冰 洁 译。Дитяча література: традиції та новаторство. *Літературна критика*. 1998. № 3. С. 74—79.
6. 中华读书报 《(2019年06月12日) 少儿期刊百年回眸》 陈 冰 译。Огляд дитячої періодики за століття. *Китай читає новини*. 2019. URL: https://epaper.gmw.cn/zhsdb/html/2019-06/12/nw.D110000zhsdb_20190612_2-14.htm
7. 康红叶 我国少儿期刊发展历程回顾与启示 2021-09-16. 康 洪 译。Огляд та освіта розвитку дитячих журналів у моїй країні. Вип. 7. 2021. URL: <https://m.fx361.com/news/2021/0916/8850174.html>
8. 2008年全国教育事业统计公报. Національний статистичний бюлетень з розвитку освіти, 2008. URL: http://www.moe.gov.cn/jyb_sjzl/sjzl_fztjgb/201002/t20100205_88488.html
9. 三年四大步：我国城乡全面实现义务教育免费历程. Чотири великі кроки за три роки: шлях до безкоштовної обов'язкової освіти у міських та сільських районах моєї країни.

URL: http://www.moe.gov.cn/jyb_xwfb/xw_zt/moe_357/s3580/moe_2395/-moe_2409/tnull_38342.html

10. 2019年《中国儿童发展纲要（2011—2020年）》统计监测报告. Звіт про статистичний моніторинг «План розвитку дітей Китаю (2011-2020)» за 2019 рік. *Національне бюро статистики*, грудень 2020. URL: https://www.stats.gov.cn/sj/zxfb/-202302/t20230203_1900946.html

11. 少儿期刊实施创新性发展战略. Дитячі журнали реалізують інноваційні стратегії розвитку: 2022-11-22. URL: <https://www.zazhi.com.cn/qikanzhishi/124009/>

12. 少儿期刊融合发展路径研 2022-05-30冯静吴明红 出版参考订阅 2022年8期. Фен Цзін, У Мінхун. Дослідження інтегрованого шляху розвитку дитячих періодичних видань. *Часи молодості*. Вип. 8. 2022. URL: <https://m.fx361.com/news/2022/0530/21999433.html>

References

1. Van Tsiuanhen. (2009). Rozvytok ideynykh tendentsii ta tvorcha evoliutsiia dytiachoi literatury za ostanni shistdesiat rokiv. [The development of ideological trends and creative evolution of children's literature over the past sixty years]. *China Reading News*. URL: <https://www.chinanews.com.cn/cul/news/2009/06-03/1718980.shtml> [in China].
2. Kan Khonhe. (2022). Doslidzhennia rozvytku dytiachykh periodychnykh vydan u Kytai do reform ta vidkrytosti (na osnovi danykh z 1949 po 1977 rr.). [A study of the development of children's periodicals in China before reform and opening up (based on data from 1949 to 1977)]. *Novyny komunikatsii*, 20, 61–62. URL: <https://qikan.cqvip.com/Qikan/Article/Detail?id=00002EKE5J987JP0MLD89JP0MNR> [in China].
3. Yao Shensian. (2018). Epokha knyzhkovoho holodu. [The era of book famine]. *Svit literatury ta istorii*. URL: https://www.sohu.com/a/250991605_612398 [in China].
4. Fan Fatszia. Korotkyi ohliad istorii rozvytku dytiachoi literatury Kytaiu. [A brief overview of the history of the development of children's literature in China]. URL: <http://www.chinawxbh.com/html/sekh/view9.html> [in China].
5. Van Tsiuanhen. (1998). Dytiacha literatura: tradytsii ta novatorstvo. [Children's literature: traditions and innovation]. *Literaturna krytyka*, 3, 74–79. [in China].
6. Chen Siao. (2019). Kytai chytaie novyny: ohliad dytiachoi periodyky za stolittia. [China Reads the News: A Look at Children's Periodicals Over the Century]. URL: https://epaper.gmw.cn/zhdsb/html/2019-06/12/nw.D110000zhdsb_20190612_2-14.htm [in China].
7. Kan Khunie. (2021). Ohliad ta vysvitlennia prtsesu rozvytku dytiachykh zhurnaliv u Kytai. [A review and coverage of the development process of children's magazines in China]. *Ohliad ta osvita rozvytku dytiachykh zhurnaliv u moii kraini*, 7. URL: <https://m.fx361.com/news/2021/0916/8850174.html> [in China].
8. Natsionalne statystychnе komiunike pro rozvytok osvity. (2008). [National statistical communiqué on the development of education]. *Natsionalnyi statystychnyi biuleten z rozvytku osvity*. URL: http://www.moe.gov.cn/jyb_sjzl/sjzl_ftjgb/201002/t20100205_88488.html [in China].
9. Chotyry velyki kroky za try roky: shliakh do bezkoshtovnoi oboviazkovoї osvity u miskykh ta silskykh raionakh moiei krainy. [Four big steps in three years: the path to free compulsory education in urban and rural areas of my country]. URL: http://www.moe.gov.cn/jyb_xwfb/xw_zt/moe_357/-s3580/moe_2395/moe_2409/tnull_38342.html [in China].
10. Zvit pro statystychnyi monitorynh «Plan rozvytku ditei Kytaiu (2011–2020)» za 2019 rik. (2019). [Report on the statistical monitoring of "China's Children's Development Plan (2011–2020)" for 2019]. *Natsionalne biuro statystyky*. 2020. URL: https://www.stats.gov.cn/sj/zxfb/202302/t20230203_1900946.html [in China].
11. Dytiachi zhurnaly realizuiut innovatsiini stratehii rozvytku. (2022). [Children's magazines implement innovative development strategies]. URL: <https://www.zazhi.com.cn/qikanzhishi/124009/> [in China].
12. Fen Tszin, U Minkhun. (2022). Doslidzhennia kompleksnoho shliakhu rozvytku dytiachoho periodychnoho druku. [Research into the comprehensive path of development of children's periodicals]. *Youth Times*, 8. URL: <https://m.fx361.com/news/2022/0530/21999433.html> [in China].

Zelenska L.

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
Professor of the Department of Educology and Innovative Pedagogy,
H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University
zelenshaya_ludmila@ukr.net
orcid.org/0000-0002-3324-5173

Lu Xu

Applicant of the third (educational-scientific) level of higher education,
Department of Education and Innovative Pedagogy of
H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University
767840480@qq.com
orcid.org/0009-0003-5074-3435

**STAGES OF REALISATION OF THE PEDAGOGICAL POTENTIAL
OF PERIODICALS FOR SCHOOL-AGE CHILDREN IN CHINA**

The article reveals the role of periodicals for school-age children in the socialisation, education and upbringing of the younger generation. Attention is focused on the importance of conducting comparative research in this area in order to adapt valuable ideas and practical experience in the current conditions of digitalisation of society. The evolution of the pedagogical potential of periodicals for school-age children in China in the second half of the twentieth and early twenty-first centuries is traced, and the leading directions of its implementation (educational, educational and cognitive, communicative, creative, aesthetic) are outlined. The criteria for substantiating the stages of realisation of the pedagogical potential of periodicals for school-age children in China in the second half of the twentieth and early twenty-first centuries are determined: peculiarities of the educational policy of the State; regulatory and legal regulation of the publication of periodicals, including children's ones; purpose, tasks, quantitative and qualitative characteristics of children's periodicals; ways of realising the pedagogical potential. The article characterises the stages of development of the pedagogical potential of periodicals for school-age children in China during the studied period: I. 1949-1966 - the initial stage of development of Chinese children's periodicals, with the predominance of the educational and educational component of the pedagogical potential; II. 1967-1977 - the stage of stagnation in the development of Chinese children's periodicals, with the limitation of the pedagogical potential by the ideological component; III. 1978 - 1999 - a stage of intensive development of children's periodicals, with a significant expansion of the range of pedagogical potential; IV. 2000 – 2024 - the stage of integration of children's periodicals with 'new media', narrowing the range of pedagogical potential. The functions of periodicals for school-age children in China are defined: 1) educational, 2) function of personality formation, 3) function of information dissemination, 4) function of intellectual development, 5) function of aesthetic development, 6) function of entertainment, 7) function of socialisation. The ways of realisation of these functions are presented on the example of the leading periodicals for school-age children of China at different historical stages ('Children's Age', 'Little Friends', 'Middle School Students', 'Good Children', 'Red Soldiers', 'We Love Science', 'Children's Literature', 'Youth Literature and Art', 'Teenagers of China and Abroad', 'Guangdong Children' and others). The article provides statistical data on the number and classification of children's periodicals in China at the stage of their integration with 'new media'.

Key words: children's periodicals, school age, potential, functions, China, criteria, periodisation.